

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI FAOLIYATLAR
JARAYONIDA RIVOJLANTIRUVCHI MUHITNING AHAMIYATI**

**THE IMPORTANCE OF A DEVELOPING ENVIRONMENT IN THE
PROCESS OF PRESCHOOL ORGANIZATIONS**

**ВАЖНОСТЬ РАЗВИВАЮЩЕЙСЯ СРЕДЫ В ПРОЦЕССЕ
ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ**

Annotatsiya: Ushbu maqolada boalarni sog'lom, har tomonlama yetuk, jismonan baquvvat qilib tarbiyalashda faoliyatlar jarayonidagi rivojlantiruvchi muhitning ahamiyati, dolzarbligi va vazifalari yoritilgan.

Аннотации: В этой статье обсуждается важность, актуальность и роль развивающей среды в процессе воспитания детей здоровыми, разносторонними и физически развитыми.

Annotation: This article discusses the importance, relevance and role of the developmental environment in the process of activities to bring up children in a healthy, well-rounded, physically strong way.

Kalit so'zlar: faoliyat, interfaol usullar, rivojlantiruvchi muhit, intiluvchanlik, ertalabki badantarbiya, aqliy faoliyat, jismoniy rivojlanish.

Ключевые слова: активность, интерактивные методы, развивающая среда, стремление, утренняя зарядка, умственная активность, физическое развитие.

Keywords: activity, interactive methods, developmental environment, aspiration, morning physical activity, mental activity, physical development.

Mirazimova Muxabbat-o'qituvchi
Raxmonova Muslima - talaba

Tadqiqotlar natijasida inson o'z hayoti davomida oladigan barcha ma'lumotning yetmish foizini besh yoshgacha bo'lgan davrda olib ulgurishi aniqlangan. Darhaqiqat, bu davrda inson bolasi dunyoni anglaydi, ota-ona, oila, mahalla, Vatanga mehri uyg'onadi, o'z ona tilini o'zlashtiradi, umri davomida

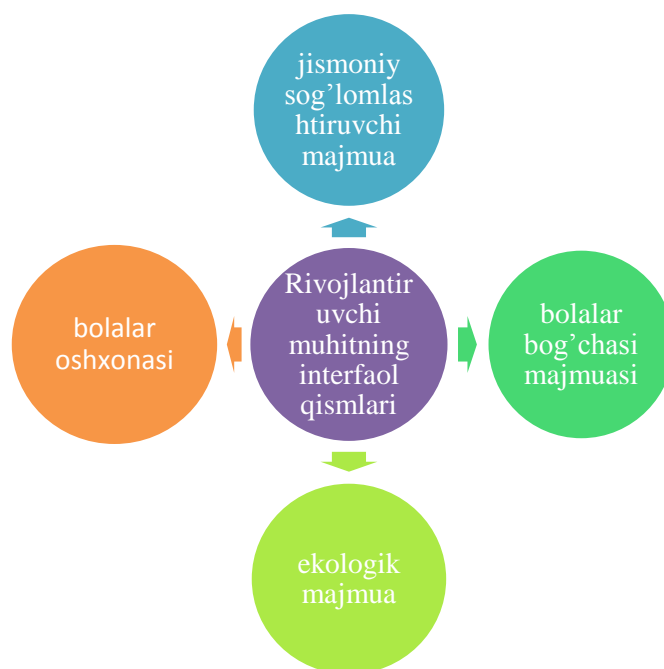
oladigan bilimlariga zamin hozirlaydi. Mamlakatimiz hayotida olib borilayotgan keng siyosiy va ijtimoiy islohatlar doirasida maktabgacha ta'limda ta'lim va tarbiya faoliyatini olib borishda sifatni oshirish, ta'lim - tarbiya jarayoniga ilg'or pedagogik va axborot kommunikativ texnologiyalar hamda zarur shart-sharoitlarni yaratish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini yanada rivojlantirishga qaratilgan dasturlarda maktabgacha ta'lim sohasi uzluksiz ta'lim tizimining birlamchi bo'g'ini sifatida, bu jarayonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarining bolalar huquqiy savodxonligini shakllantirishdagi o'rni hamda, respublikada ta'lim-tarbiya tizimi va barkamol avlodni tarbiyalash davlat siyosatining asosiy ustuvor yo'nalishi ekanligi ta'kidlangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2017 yil 30 sentyabrdagi PF-5198-sonli "Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni, O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 – yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasi, Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo'yicha 5 ta muhim tashabbusi hamda 2019–2023 yillarda O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish Konsepsiyasi hamda 2018-yil 14 avgustdagi PQ-3907-sonli "Yoshlarni ma'naviy-ahloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari ushbu tizim faoliyatini yangi bosqichga ko'tarish, sohani bugungi kun talablari darajasida modernizatsiya qilishga xizmat qilishi shubhasiz.

Bugungi kunda maktabgacha yoshdagi bolalarni xalqning boy milliy, madaniy-tarixiy merosi va ma'naviy axloqiy jihatdan tarbiyalash, bolalarda milliy vatanparvarlik hislarini shakllantirish, bolalarning jismoniy va ruhiy sog'ligini ta'minlash maktabgacha ta'lim tashkilotlari oldiga qo'yilgan dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Bu kabi vazifalarni bajarish maqsadida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitni yaratish muhim sanaladi. Maktabgacha ta'lim

tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit bolaning jismoniy, aqliy, axloqiy, estetik, ma'naviy va ijtimoiy rivojlanishi, o'z-o'zini rivojlantirish, uning turli hil mustaqil ijodiy faoliyatlari uchun zarur bo'lgan obyektlarni o'z ichiga oladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitning asosiy ahamiyati –uning rivojlantiruvchi xususiyatga ega ekanligidadir. Rivojlantiruvchu muhit bolalar uchun maqsadga qaratilgan bo'lishi shuningdek, bolalarning turli xil faoliyatlar bilan shug'ullanishlariga imkoniyat yaratib berish maqsadida tashkil etiladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitning turli-tuman interfaol usullarda bo'lishi bolalarning kun davomida o'z ixtiyoriga ko'ra foydali ish bilan shug'ullanishlariga imkon beradi. Bu esa maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisining eng katta yutug'i hisoblanadi.

Bu kabi rivojlantiruvchi muhitning usullarini bolalarning yosh hususiyatlaridan, shart-sharoitlatdan kelib chiqqan xolda ko'plab o'ylab topish hamda boyitib borishimiz mumkin. Hozirgi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni rivojlantirish va maktab ta'limiga tayyorlash jarayonida pedagogik texnologiyalardan keng foydalanish zamon talabiga aylanib ulgurgan. Maktabgacha ta'lim tashkilotida esa yangi pedagogik ta'lim asosan pedagogik o'yinlar asosida amalga oshiriladi.[1/201]Masalan,

ertalabki badantarbiya mashqlarini olaylik. Ertalabki badantarbiya mashqlarini bajarish bolani sog'lom bo'lishi, qomatini to'g'ri rivojlanishi, qon aylanishi, nafas olishiga yordam beradi. Bolalarda diqqatini, maqsadga intiluvchanlikni tarbiyalaydi, aqliy faoliyatining oshishiga yordam beradi, emotsiya va quvonch tuyg'ularini uyg'otadi. Ertalabki badantarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish, o'rganish uslubulari o'rgatishning harakat malakalari va maxsus bilimlarni egallashga qaratilgan. O'rganish jarayoni bolalarning jismoniy rivojlanishi bilan uzviy bog'liq bo'ladi. Mashg'ulotlarni tashkil etishda jismoniy tarbiya yo'riqchisi bolalar bilan birgalikda ijodiy faoliyatda bo'lishi hamda yangi interfaol usullardan foydalanishi muhim sanaladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jismoniy tarbiya yo'riqchisi bolalar bilan bir qancha interfaol usullardan foydalanishi mumkin. Bu bolalarda badantarbiya mashg'ulotlariga majburiyat yuzasidan emas, balki qiziqish va umumiy rivojlanish uchun bajarish ko'nikmasini shakllantiradi.

Xulosa qilib aytganimizda, boalarni sog'lom, har tomonlama yetuk, jismonan baquvvat qilib tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitni yaratish, faoliyatlarni bola yoshiga mosligi, guruh honasining shinamligi va yorug'ligi, eng asosiysi bola qiziqishidan kelib chiqqan xolda yaratish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim tarbiyasini takomillashtirish muammo va yechimlari. Res. ilmiy amaliy tezislar to'plami. T. "Iqtisod moliya", 2009. 212 bet [1/200], [2/201]
2. Maktabgacha ta'lim vazirligi: www.mtv.uz.
3. «Maktabgacha ta'lim» jurnali: www.jlmt.uz.
4. Muxabbat Normatovna Mirazimova MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA GIMNASTIKA MASHG'ULOTLARINI TASHKIL ETISH USULLARI // Academic research in educational sciences. 2021. №10. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/maktabgacha-yoshdagi-bolalarda-gimnastika-mashg-ulotlarini-tashkil-etish-usullari> (дата обращения: 01.12.2021).
5. Mirazimova Muxabbat Normatovna Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning jismoniy sifatlarini rivojlantirish va maktab ta'limiga tayyorlash//Международная конференция Академических наук. 2021/10//Россия.
6. Mirazimova M.N. Umumrivojlantiruvchi gimnastikaning ilmiy-nazariy asoslari// ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES VOLUME 2 | ISSUE 1 | 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723.
7. M.N.Mirazimova.Maktabgacha yoshdagi bolalarda gimnastika mashg'ulotlarini tashkil etish usullari// Актуальные вызовы современной науки. Сборник научных трудов. Выпуск 6(60). 2021/7/26.